

לפני 25 שנה

שנעלמה ככפר ערערה. הכותרת, "לחם צר, אהבה ומשיח" הביא סיפור נפתח על נכאי מזור שעיבר נערה, שילדה את המשיח. מדור הספרות הוקדש לסיפורו של ארוונג סטון, "האהבה היא נצחית". בשער הגליון: חשש להתלקחות בגבול הפריז.

גליון "העולם הזה", שראויאר השבוע לפני 25 שנה בדיוק, כלל כתבת-שער תחת הכותרת, "מילחמה כסודית? שבה דיווח על היערכות הכותות הצבאיים בגבול הפריז. גם מאמר העורך התייחס לעניין, תחת הכותרת, "אל רמזק" מדור, "תצפית" הוקדש לדפי האירועים המדיניים והכלכליים לשנת תשי"ח. סקס הונכת, "היכל התרבות" בתל-אביב, שנחשב למארט החברתי הגדול בתולדות המדינה, נפתח תחת הכותרת, "הצוללים כיום המצוללים". זאב שמינברג, בלש המישטרה לשעבר, המשיך בפירוטם הפירוט, "זכרונות של בלש". הפעם עסק בסיפור על "ילדה

"העולם הזה" 1044, תאריך: 7.10.1957

סוכות כחג השיוויון בין עניים ועשירים * מנחם בגין עוזר לרמטכ"ל * לוי אשכול חוזר לתקופת הצנע

פניו כרמטכ"ל. אם ינסה להתערב בפר לייטיקה תתייחסו אליו כאל פוליטיקאי של מפא"י."

ארץ התיקוות הטובות. כל עוד שהה הרמטכ"ל בארץ התיקווה הטובה, סבל בגין מנוכחות מתחרו. כמנהיג של זרם ציוני אחר, לא יכול היה לעמוד מול אליל כל הזרמים. דיין בא. ראה, הצליח. אולם דיין לא אסף כספים. כשהזר הביתה, נשאר בגין לאסוף את הסירות. מאחר שהטיף למדיניות צבאית פעילה, ייתכן אף שמאמציו של הרמטכ"ל להגביר את היקף של היהודים לעניינים צבאיים של ישראל עזרו לראש תנועת חרות. ארץ התיקווה הטובה הצדיקה את תיקווחיו הטובות.

בכל זאת סברו כמה מעסקני חרות כי מסע-התרומות של בגין לא היה כדאי. עם כל הצלחתו לא יאסוף בגין יותר כסף משיכול היה לקבל, ללא מאמצים, מדי המגבית הציונית הכללית. תמורת ויתור על מגבית עצמאית משלו. בדומה להסדר שהושג באמריקה, שם קיבלה התנועה חלק מהכנסות המגבית המאוחדת.

בגין לא התרשם מטענות אלה. הוא נפגע בשעתו קשה מדברי הביקורת ש" הושמעו בארץ נגד הסכם החלוקה של כספי המגבית האמריקאית. שהפך את תנועת חרות תלויה מבחינה כספית. באותם המוסדות והמנהיגים שהיא לחמה נגדם. מגביתו העצמאית בדרום-אפריקה באה ל" הוכיח כי ביקורת זו לא הייתה צורקת. ר כי הוא יכול להשיג את הסכומים הדרושים מבלי להיות תלוי באיש.

כשיחזור ארצה למושב של הכנסת, יביא עמו בגין את האמצעים שיאפשרו לתנועתו לפחות במערכת הבחירות. שבה מק" וזה בגין ליטול ממפא"י מקומות נוספים בכנסת.

אנשים

את פני העסקנים הבאים אליו לאח רונה בענייני ציבור מקבל ראש-הממשלה דויד בן-גוריון בשאלה: "האם קראת את דון קישוט? עסקנים אלה, שרובם קר- את הספר בנעורים. נוכחים לתמהונם כי בגוריון קרא לא מכבר את הספר בפעם הראשונה אחרי שלמד, לדבריו, באופן מיוחד את השפה הספרדית, כדי לקיורו במקור. דעתו של אחד העסקנים: "בן-גוריון רוצה עתה לקרוא את כל הספרים שלא קרא בצעירותו, כשלא הייתה לו סבלנות לרכוש לעצמו השכלה כללית."

ראש-הממשלה בראיון טלוויזיה האמריקאית: "אני גר בבית ויודע שבני תני. אני עובד בסדנא שהקמתה כמו ידי. אני מדבר בשפה שפיתחתי. אני יודע שאני מעצב את חיי בהתאם לשאיפותי במיטב יכולתי. אני מרגיש שאני בטוח. אני יכול להגן על עצמי. אני פוחד. זהו האושר הרב ביותר שבן-אדם יכול לחוש בו: שהוא יכול להיות שותף לאלהים בכריאה. זהו האושר האמיתי של האדם - חיים יצריים. כיבוש הטבע ושאיפה גדר לה."

שרה-אוצר לוי אשכול, על שמלות ומחשופים בקונצרט הגאלה בהיכל התרבות: "נוכחתי לדעת, כי חזרנו לתקופת הצנע. כנראה אין מספיק בד בארץ להשלמת השמלות."

דוב. לפעמים נטה אלתרמן חסד גם לעי- חונאים מסויימים והזמנים לפגישות אלה, בתנאי ברור ומפורש כי לא יכתבו מילה והצירימילה על מה שיראו וישמעו.

מעניינת במיוחד הייתה הפגישה ה- אחרונה, אשר נערכה בשבוע שעבר, ר אשר גיבורה לא היה אלא המפקח הכללי של המישטרה ואחד השותפים העיקריים בחברת הייבוא הגדולה האחים סחרוב, יחזקאל סהר.

פחה בשיחה אברהם האפט, חבר קבוצת דגניה ב' ומרכז מפא"י, בהצביעו על סהר ובתופפו בידו האחת על ליבו, כהרגלו: "אתם רואים את האיש הזה? כולם יודעים שאני אדם ישר, אבל אני עודני כאין וכאפס לעומתו. זה אדם סהור ש בטוורים!"

"לחיי הסופרים שבדרך!" לסהר עצמו ניתנה כמונן הזדמנות ממושכת ו-

Advertisement for 'מלתקים אסורים' (Forbidden Seasonings) featuring a stylized head profile and the text 'מלתקים אסורים' and 'אחא אילוס קינין'.

אולם התוצאות הפוליטיות של נסיעתו ליבשת השחורה היו הרבה יותר גלויות לעין מאשר התוצאה הרפואית. מי שקיווה כי הפועלת של משה דיין (42), המצביא הרומנטי של סיני, יוציא את הרוח ממיפ- רשיו של מנחם בגין (44), המפקד הרוי מנטי של ימי המחתרת, בא במידה רבה על סיפוקו.

לדחום או לברך? בגין עצמו הועמד מן הרגע הראשון לפני ברירה קשה. הוא האמין בלב שלם כי דיין נשלח רק כדי לקלקל את מסע-ההתרמה שלו. איש אחר היה יוצא במקרה זה, להתקפת מצת. אולם בגין קורץ מהומר אחר. במשך דור שלם הטיפה תנועת ז'בוטיני- סקי לצבאיות. הספה זו הובילה לפולחן צבאי, שיצר בעל כורחה הילה של הדר מסביב לראשו של מצביא חיילי צה"ל. בגין היה עתה שבוי בידי הפולחן, שהוא יצמו יצר אותו. הוא לא יכול היה להי- לחם ברמטכ"ל.

כך קרה כי בכל מקום מצא הרמטכ"ל בבווא מאות בית"רים במדים, על סמליהם ודגליהם, שקידמו את פניו בהתלהבות. אנשי חרות הצטרפו לקבלת-הפנים הכל- לית. בגין עצמו עודד אותם. כל עוד הוא נהג כרמטכ"ל, אמר להסידיו, "קבלו את

קדימה ובינתיים המציאו אתי חופש-הדיבור, או כל פעט שהוא מתעייף מלתקתק הוא מרים את היד ומצביע. בקרוב ימציאו ווול יותר ועים לשבת בו בחוך הבור. אולי מפלסטיק.

יסודית להסביר את טוהר-כפיו. איש מן הסופרים לא הירבה בהיטוטים. העובדה ששלושה שופטים מחוויים בישראל נאלצו לקבוע כי סהר הפך לטרגדיה בשעת עדר- תו האומללה במישפט עמוס בגוריון, נשכחה מלב כל.

היחידים שעוררו בשפה רפה את ה- עייה היו דווקא שני אורחים לא כל-יך מיקריים, חברי מערכת הארץ שבתאי טבת וברוך בר. איש לא ידע מראש, כנראה, כי השניים חזרו בהם, בהתאם לקו עיתו- נם, מן ההגנה הנמרצת על הפיקוד העל- יון של המישטרה, שבה עסקו ערב ה- מישפט. לשאלותיהם לא ניתנה, כמונן, כל תשובה.

סיכום הפגישה היה משיבוע רצון נהח- לס. מנקודת מבטם של אנשי מרכז מפא"י, משה שמיר נראה כשהוא רציני, שקול, אחראי ובלתי-מהפכני כאשר לא היה מעו- דו. השמועות על פרישתו הקרובה ממפ"ם גברו והלכו. הסופר בנימין גלאי, איש מפא"י ותיק, שתקף קשות במדורו על קפה הפוך במעריב את סהר, את עמוס בגין וריון ואת היעלמו של עמוד 30 מפסק הדין, אמר בחרטה: "הייתי רוצה למצוא איוו דרך לבקש את סליחתו".

העם

סוכות זבדונים. בסוכות תשבו בטבעה ימים, כל האזרח ישראל ישבו בסוכות. למען ידעו דורותיכם כי בטוכות הושבתי את בני ישראל, בהוציא אותם מארץ מצריים... המחוקק שחקק חוק אהוד זה ייצר מינ- הג לאומי בעל תוכן סוציאלי עמוק, כי אז כמו היום מחולק העם לשניים: אלה ה- יושבים בסוכות בכל ימות השנה, ואלה הדרים בהיכלים ובארמונות-פאר. במשך שיבעה ימים איהדה אותם מיצות הדת בצורת-שיכון אחידה. בשנת תשי"ח, עת שוב נפער פער עמוק בין שוכני הווילות ובין יושבי ה- פחונים והבדונים, היה טמון בחג-הסוכות לקח בעל משמעות אקטואלית. הישיבה בסוכה תהווה פיתרון לשיבעה ימים. אולם מוטב לדאוג לכך, כי בשאר ימות השנה ישבו גם שוכני המעברות בבתי-קבע.

ספרות

בטור אחד - הסחדר! לפני שבועות אחדים ציפתה לציבור בישראל הפתעה גדולה: הסופר משה ש- מיר, מחבר מלך בשר ודם, פירסם בערי- תונו על המשמר מאמר בשם לוחות שבר- רים, שבו מתח ביקורת תוקפנית ביותר על כל מה שהאמין בו עד לאותו יום. לא היה עיתון במדינה שלא צייטט ארר- כות את המאמר ולא הגיב עליו ביסודיות. אדם אחד לא הפתע כלל. להיפך, הוא שיפסף את כפות ידיו בנחת, קבע בסיפוק כי פעולתו הניבה פירות ברוכים, במהי- רות רבה יותר משקיווה לה בעצמו. היה זה הפימנאני נתן אלתרמן, מחבר הטור שביעי וחבר מערכת דבר.

עד איבוד חושים. אלתרמן בן ה- 47, שבשערותיו זרקה כבר שיבה, אהב לבלות את זמנו בשתי צורות עיקריות: ישיבה בטלה למשך שעות כפה כסית התל-אביבי, ושתיית משקאות חריפים עד איבוד-החושים. הרגל אחרון זה הוא ש- גרם, לא מכבר, כי המשורר הכמעט-לאומי, שאת שיריו צייטט ראש-הממשלה מעל במת הכנסת, נתבקש יום אחד על-ידי הנהלת מועדון התיאטרון התל-אביבי שלא לשוב ולהופיע במקום, בגלל איינעמויות ש- נגרמו כתוב לבו של אלתרמן ביין.

לאחרונה צירף המשורר לעיסוקיו גם סעיף שלישי, מועיל יותר מן השניים ה- קודמים: פעילות בלתי-רשמית, אך נמ- רצות ביותר, מטעם קבוצת-החצר של בן- גוריון לרכישת ליבם של סופרי ישראל. "אדם טהור שכטטהורים!" שלא כ- בימים עברו, הייתה הפעולה הפעם מאור- גנת ביותר. מפעם לפעם החלו סופרים שניים, מבין אלה היודעים שיש להם מה להרוויח, מקבלים מפיו של אלתרמן ל- אוננם הזמנות בלתי-רשמיות לפגישות- סופרים, שהתקיימו באולם המרכז לחינוך של הסתדרות ברחוב ריינס, בתל-אביב. אחת הפגישות הראשונות, למשל, נערכה עם הרמטכ"ל, רב-אלוף משה דיין. בדרך-כלל נכחו בפגישות אלה גם איש מרכז מפא"י אברהם האפט, וחברו הפעיל במחלקת הקליטה של מפא"י יאני אבי-